

Datum vergadering: 3 juni 2025
Datum B&W: 13 mei 2025
zaaknummer: 2025-0046430

Portefeuillehouder: Margreet de Deugd-Bos
Auteur: Eden Meivogel

Onderwerp:
Zienswijze DG&J jaarstukken 2024 en conceptbegroting 2026

Voorgesteld besluit:

1. In te stemmen met het versturen van de zienswijze op de jaarstukken 2024 en conceptbegroting 2026 van de Dienst Gezondheid & Jeugd (DG&J).

Inleiding

De raad wordt gevraagd een zienswijze aan te leveren op de jaarstukken 2024 en conceptbegroting 2026 van de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid en Jeugd (GR DG&J).

Beoogd effect

De zienswijze uitbrengen en daarmee een positieve invloed uitoefenen op het opereren van de GR DG&J. Daarnaast beogen wij in het kader van de bezuinigingsopgave van de gemeente Alblasterdam middels de bestuursopdrachten besparingen te realiseren.

Argumenten

1.1 De zienswijze doet recht aan de financiële situatie waarin de gemeente Alblasterdam verkeert.

Zoals bekend heeft de gemeente Alblasterdam financieel te maken met een forse bezuinigingsopgave. Mede daarom hebben wij in de zienswijze aangegeven niet met alle voorstellen voor extra middelen akkoord te gaan. Tevens is er bewust voor gekozen om de zienswijze te beginnen met informatie over het tekort waar we als gemeente lokaal mee te maken gaan krijgen. Ook wordt in de zienswijze duidelijk gemaakt dat we graag de uitkomsten uit de bestuursopdrachten verwerkt willen zien in de definitieve begroting 2026 en de daarbij behorende voorstellen via het Algemeen Bestuur aan de gemeenten worden gepresenteerd.

Duurzaamheid

-

Alternatieven

-

Kanttekeningen

1.1. Deze zienswijze betekent niet dat de voorstellen die worden gedaan ook 1 op 1 worden overgenomen door het Algemeen Bestuur.

Alle gemeenten die onderdeel zijn van de GR DG&J mogen een zienswijze aanleveren op de jaarstukken 2024 en conceptbegroting 2026. Deze zienswijze worden meegenomen in de besluitvorming tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur DG&J op 10 juli 2025.

Financiële informatie

De geraamde bijdrage voor de gemeente Alblasterdam voor 2026 is volgens de aangeboden concept begroting 2026 € 9.886.185 voor de diensten van de DG&J in totaliteit (onderdelen SOJ, GGD, LVS en VT). In onze meerjarenbegroting is voor 2026 rekening gehouden met een raming van € 7.359.391. Deze raming bestaat uit de jaarschijf 2026 zoals opgenomen in de begroting 2025 van de DG&J van

€7.559.391 verminderd met €200.000,- naar aanleiding van de door u geschreven zienswijze op deze begroting.

Zoals omschreven bij de argumenten staan er verschillende financiële opmerkingen in de zienswijze. Deze worden mede gemaakt met het oog op de financiële situatie waarin de gemeente verkeert. De gevolgen van deze zienswijze zullen blijken in de definitieve begroting 2026, welke zullen worden vastgesteld tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur van de DG&J op 10 juli 2025.

Vervolg

Na behandeling in de gemeenteraadsvergadering kan de zienswijze worden verzonden aan het Algemeen Bestuur.

Communicatie

Na behandeling in de gemeenteraadsvergadering kan de zienswijze worden verzonden aan het Algemeen Bestuur.

Eerdere besluitvorming

-

Bijlagen

1. Adviesnota suicidepreventie inclusief bijlagen.pdf
2. Begroting 2026 GR DGJ dd. 20250414.pdf
3. Brief zienswijze begroting 2026 GR DGJ dd 20250414.pdf
4. Voorstel Privacy Officer.pdf
5. Zienswijzebrief Jaarstukken 2024 DGJ d.d. 20250414.pdf
6. Jaarstukken 2024 d.d. 20250414.pdf
7. Adviesnota Mentale Gezondheid inclusief bijlagen.pdf
8. zienswijze DG&J begroting jaarstukken aangepast en definitief (2).docx

Niet-digitale bijlagen

Geacht bestuur,

Op 15 april jongstleden hebben wij uw schriftelijk verzoek ontvangen om een zienswijze te geven op de jaarrekening 2024 en de conceptbegroting 2026 van de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd (GR DG&J). In de stukken is tevens een meerjarenraming opgenomen voor de periode 2027-2029. Via deze brief informeren wij u graag over de zienswijze van onze gemeenteraad op de voorstellen.

Inleiding

Net zoals vorig jaar benadrukken wij aan het begin van deze zienswijze nogmaals onze financiële situatie. Zoals bij u bekend is, hebben gemeenten vanwege een lagere algemene uitkering uit het gemeentefonds te maken met grote financiële uitdagingen. De noodzaak om te bezuinigen is voor onze gemeente groter dan bij de gemiddelde gemeente.

Daardoor hebben wij voor 2025 al een bezuinigingsproces doorlopen waar zowel Alblasserdamse maatschappelijke partners als inwoners de gevolgen van hebben moeten ervaren. Voor 2026 en verder komt hier nog een grote bezuiniging bovenop. Het diepe ravijn van 2026 waar gemeenten mee geconfronteerd werden is met de Voorjaarsnota van het Rijk iets gedempt, maar vooral verschoven naar 2028. Het tekort voor onze gemeente voor 2026 en 2027 wordt met de compensatie door het Rijk verre van gedicht. Onze structurele bezuinigingsopgave vanaf 2028 verandert nagenoeg niet.

In de Voorjaarsnota zijn weliswaar middelen voor tekorten Jeugdzorg toegevoegd, maar een deel daarvan is incidenteel. De ingecalculeerde bezuinigingen die door de Hervormingsagenda Jeugd gerealiseerd moeten worden zijn vanaf 2028 volledig ingeboekt.

Zoals u weet omvat onze bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling DG&J een aanzienlijk deel van onze begroting. Gezien de omvang van onze bezuinigingsopgave kunnen wij niet anders dan óók kritisch te kijken naar de taken die bij de DG&J belegd zijn. Via deze zienswijze willen wij hier nogmaals uw aandacht voor vragen. Concreet verwachten we van u in dit kader een verscherpte focus op de lopende bestuursopdracht met als doel de kosten (verder) te verlagen. Daarnaast verwachten wij ook een passende terughoudendheid voor de intensivering van huidig beleid en de rem op het vormen van nieuw beleid. Ten slotte benadrukken we nogmaals de oproep om kritisch te blijven kijken naar uw bedrijfsvoering.

Wij beseffen dat dit veel van uw organisatie vraagt, maar wij geloven erin dat we deze financiële uitdaging gezamenlijk kunnen overkomen.

Zienswijze op concept jaarstukken 2024

Terugkijkend op het jaar 2024 willen we allereerst onze dank en waardering uitspreken voor alle prestaties die door de DG&J zijn geleverd én voor het feit dat de onderdelen GGD, LVS en Veilig Thuis binnen de begroting zijn gebleven.

GGD, LVS en Veilig Thuis

In de voorlopige jaarstukken geeft u aan dat er voor bovenstaande onderdelen een positief resultaat is van €1.147.995 miljoen. Er wordt voorgesteld om hiervan een bedrag van €350.000,- te reserveren voor het plan voor Mentale Gezondheid, dat wordt uitgespreid over 3 jaar. Daarnaast wordt voorgesteld om het overige resultaat van €797.995,- uit te keren aan de gemeenten. Wat voor de gemeente Alblasterdam een bedrag van -€31.066 betekent.

Zoals in een eerder stadium al ambtelijk en bestuurlijk is aangegeven vinden wij het voorstel voor de bestemmingsreserve mentale gezondheid gezien de bezuinigingsopgave niet passend en wij stemmen hier dus ook niet mee in. Wij zien niet genoeg meerwaarde in het opzetten van een nieuw regionaal plan aangezien het beschikbaar stellen van de middelen zal leiden tot minder inzet lokaal. Wij zetten de verbonden middelen liever lokaal in voor het overeind houden van projecten en thema's waar wij als gemeente al mee bezig zijn en de meeste meerwaarde in zien. Graag zien wij daarom dat het gehele positieve resultaat teruggestort wordt naar de gemeenten.

Kosten Jeugdhulp/SOJ

De totale lasten voor de regio zijn sinds de prognose bij de 2^e burap 2024 in november 3,7 miljoen lager uitgevallen, maar voor Alblasterdam vallen de cijfers sinds november hoger uit. De jaarcijfers omvatten voor Alblasterdam een bedrag van €7.333.194 t.o.v. een bedrag van €6.954.270 in de tweede burap (en een bedrag van €7.056.473 in de december rapportage). In de begroting 2024 is er een bedrag van €5.918.884,- opgenomen, wat dus een forse afwijking van zo'n €1,4 miljoen betekent. Gezien de financiële situatie van de gemeente Alblasterdam heeft deze afwijking een aanzienlijke impact op de gemeentelijke raming. Enerzijds zijn de kosten te verklaren vanwege een aantal gezinnen met meerdere kinderen die uithuisgeplaatst zijn en gebruik maken van duurdere voorzieningen. Anderzijds zitten de opgelopen kosten ook in de indexatie en hoge tarieven waar wij als gemeente geen invloed op hebben. Daarnaast zien wij ook bij de inzet van ambulante jeugdhulp binnen segment 4 dat een stijging van het aantal jeugdigen ten opzichte van 2023 geleid heeft tot een verdubbeling van de kosten, waarbij het aantal jeugdigen niet verdubbeld is.

Als gemeente verkennen wij de mogelijkheden om de jeugdhulp binnen segment 4 meer lokaal uit te gaan voeren als algemene voorziening, wat zal moeten leiden tot het verkrijgen van meer grip op de inzet en kosten van de jeugdhulp. Wij vragen u om als GR vanuit de SOJ scherp te zijn op de tarieven van zorgaanbieders en gefocust te blijven op besparing- en efficiency mogelijkheden.

Zienswijze op conceptbegroting 2026

Het AB heeft op 19 december 2024 besloten de begroting 2025 plus indexatie, met uitzondering van het jeugdhulpbudget, als kader voor de begroting 2026 te gebruiken (nullijn). Wat betreft de begroting 2026 is ons algemene uitgangspunt dat de taken in ieder geval binnen het beschikbare budget dienen te geschieden. In verband met de bezuinigingen verwachten wij dat u er alles aan doet om de kosten zo sterk mogelijk te dempen.

Indexering

Wij gaan akkoord met de voorgestelde indexering voor 2026. Wel maken wij ons zorgen over de haalbaarheid van deze indexering. In 2024 bleek dat er voor verschillende partijen meerdere malen

een hogere indexatie nodig was, dit is soms ook toegekend. Wij vragen ons af hoe groot u de kans acht dat in de loop van 2026 toch extra indexatie nodig blijkt (wegens CAO-stijgingen) en de kosten toch weer zullen oplopen. Daarnaast stijgt onze gemeentelijke bijdrage meer dan de benoemde indexatie, graag verkrijgen wij hier meer verheldering op.

GGD, LVS en Veilig Thuis

Voor de onderdelen GGD, LVS en Veilig Thuis is in het AB van 19 december 2024 ingestemd met het aanhouden van de begroting 2025 + indexatie als kader voor de begroting 2026 (de zogeheten nullijn). Volgens uw conceptbegroting 2026 resulteert dit in een verhoging van de inwonersbijdrage van €1,049 miljoen regionaal. Deze €1,049 miljoen is inderdaad in lijn met de afgesproken nullijn en daar kunnen wij mee akkoord gaan.

Wij kunnen echter dit bedrag niet herleiden op basis van de vergelijking van de conceptbegroting 2026 en de (aangepaste) begroting 2025, waarbij het verschil tussen 2025 en 2026 vele malen hoger lijkt te zijn. De gemeentelijke bijdrage 2025 voor de regio bevat voor deze onderdelen zo'n 32 miljoen, terwijl deze in 2026 ruim 35 miljoen gaat bevatten. Dit betreft dus een stijging van zo'n 3 miljoen ten opzichte van de 1 miljoen aan indexatie. Het is niet duidelijk te herleiden waaruit deze overige 2 miljoen is opgebouwd, aangezien de verzoeken tot extra middelen ook niet tot dit bedrag lijken op te tellen. Wij vragen u meer duidelijkheid te bieden omtrent de onderbouwing van de bedragen uit de begroting 2026.

Daarnaast geeft u aan dat u een taakstelling van 8% heeft verwerkt voor de onderdelen LVS, GGD en Veilig Thuis. Graag zien we een nadere uitwerking waar vanuit deze 8% is opgebouwd en welke plannen hieraan ten grondslag liggen.

Gezien de financiële situatie waar wij ons als gemeente Alblasterdam in bevinden én het besluit dat in het AB genomen is om de nullijn te hanteren gaan vinden wij uw voorstellen tot incidentele en structurele uitbreidingen niet wenselijk. Wij begrijpen dat u vanuit de inhoud reden ziet om hierop te acteren, maar met onze bezuinigingsopgave betekent het beschikbaar stellen van de extra middelen een directe verhoging van de bezuinigingsopgave lokaal. Gezien het niet voldoende opvolgen van deze meldingen een negatief effect heeft op onze meest kwetsbare inwoners en hun sociale omgeving stemmen wij in met uw voorstellen.

Hieronder geven wij per uitbreiding onze zienswijze.

Meldpunt Zorg en overlast

U stelt evenals in 2025, voor de OGGZ, specifiek het meldpunt zorg en overlast, middels de inwonerbijdrage een incidentele financiering van € 145.964 voor. Wij kunnen instemmen met het incidenteel financieren van 1 fte ten behoeve van het meldpunt Zorg en Overlast voor het jaar 2026. Er is voldoende aangetoond dat het aantal meldingen OGGZ en de complexiteit van de problematiek enorm is toegenomen en zal blijven toenemen.

Veilig Thuis

U vraagt om een incidentele uitbreiding van 4,5 fte waarvoor een aanvullende inwonerbijdrage van € 421.302 nodig is. Wij betreuren dat deze incidentele uitbreiding wederom nodig blijkt te zijn en er nog geen uitkomsten zijn vanuit de impactanalyse. Het afgelopen jaar hebben wij meermaals uitgesproken dat de processen rondom de impactanalyse en bestuursopdracht vaart moeten maken zodat de effectuering kan landen in de begroting 2026. De uitkomsten zullen een duidelijke richting moeten geven voor de komende jaren. Het is op z'n zachtst gezegd jammer dat dat niet heeft plaatsgevonden en er weer een incidentele uitbreiding wordt gevraagd.

U geeft aan dat één van de maatregelen het versneld overdragen van casussen naar de lokale teams is. Volgens u vraagt dit inspanning van zowel Veilig Thuis als het lokaal team en zult u dit in 2025

verder uitwerken. Wij begrijpen dat Veilig Thuis vanwege de aanhoudende werkdruk actief op zoek is gegaan naar oplossingsmogelijkheden. Desondanks is het van belang dat dit proces zorgvuldig plaats vindt en moet er geen situatie ontstaan waarbij het probleem verschuift naar het lokaal team dat kan leiden tot knelpunten en verhoging van kosten.

Gezien de bewegingen in het sociaal domein zal er komende jaren steeds meer worden gevraagd van het lokaal team. Wij verwachten dan ook van u dat u samen met de gemeenten en de lokale teams, deze ontwikkeling goed monitort en problemen tijdig aankaart.

Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten

U vraagt om een structurele uitbreiding van 2,6 fte bovenop de huidige 12,9 fte (een formatie van 15,5 fte), waar voor een aanvullende inwonerbijdrage van €12.212 nodig is. Naar aanleiding van de bestuursopdracht hebben wij onze voorkeur uitgesproken voor het scenario van 12,9 fte waarmee LVS de daarbij behorende taken uitvoert. Gezien de meerderheid van het AB in heeft gestemd met de inzet van 15,5 fte gaan wij hier met enige tegenzin mee akkoord. We hopen dat de nieuwe werkwijze op termijn zal leiden tot minder verzuim en dus een lagere benodigde inzet.

Jeugdhulp/SOJ

De gemeenten en DG&J werken gezamenlijk aan een aantal bestuursopdrachten en het regionale verbeterprogramma betaalbare en beschikbare jeugdhulp. Deze zijn gericht op het realiseren van besparingen vanaf 1 januari 2026. Voor de begroting 2026 is de beweging niet meegenomen in de financiële vertaling, waardoor wij niet kunnen instemmen met de huidige voorgestelde begroting 2026. Het is nu niet goed mogelijk een zienswijze te geven op dit deel van de begroting. Graag zien wij de concrete voorstellen en uitkomsten uit de bestuursopdracht en het verbeterprogramma betaalbare en beschikbare jeugdhulp zo spoedig mogelijk en vragen wij u nadrukkelijk deze te verwerken in de definitief vast te stellen begroting 2026.

Zoals met u besproken tijdens de raadsbijeenkomst op 3 april zal er een verschuiving plaatsvinden in het aanbod ambulante jeugdhulp vanaf 2026. Het voornemen van de gemeente Alblasterdam is om een deel van het aanbod binnen segment 4 specialistisch veelvoorkomend lokaal aan te bieden in de vorm van een algemene voorziening. Hierdoor zullen wij minder gebruik maken van de regionale zorgmarkt en verwachten wij hiermee een besparing te realiseren. Momenteel zitten wij in de besluitvorming en hopen op uw medewerking in het aanpassen van uw begroting zodra wij de concrete raming met u delen.

Voor 2026 wordt er voor Alblasterdam uitgegaan van een structurele indexering van 1,4 miljoen. Concreet houdt dit in dat de lonen met 3,4% geïndexeerd zijn en de materiële budgetten met 2,2% geïndexeerd worden.

Vanuit het oogpunt van evenwichtig begrotingsbeleid heeft u er voor gekozen zowel geen groei als geen besparingen op te nemen ten opzichte van deze prognose. Wij vragen u in uw begroting uit te gaan van geen groei - wel besparingen gezien de verschuiving naar meer lokale uitvoering en de te verwachten uitkomsten van het verbeterprogramma beschikbaar en betaalbare jeugdhulp.

Verzoek om extra middelen

Zoals eerder in deze zienswijze is aangegeven is ons algemene standpunt dat alle dienstverlening binnen de beschikbare middelen dient te geschieden en dat er dus in principe geen extra middelen beschikbaar gesteld kunnen worden.

Bestemmingsreserve Mentale gezondheid

Zoals eerder in deze zienswijze besproken gaan wij niet akkoord met het voorstel rondom Mentale gezondheid, daarom gaan wij ook niet akkoord met het vormen van de bijbehorende bestemmingsreserve.

Structurele Inwonersbijdrage suicide preventie

Het voorstel omtrent de inwonersbijdrage suicide preventie bevat een nieuwe wettelijke taak waarvoor de gemeenten financiële middelen aan verbonden zitten. We zijn blij dat de DG&J hierin het initiatief neemt om met haar expertise een regionale aanpak op te zetten en we gaan daarmee akkoord met het voorstel. Een voorwaarde is wel dat als er meer duidelijkheid is over de exacte financiële middelen die hieraan verbonden zijn en de wijze waarop dit aan gemeenten uitgekeerd wordt, dat in ambtelijke kringen en in het AB de hoogte van het bedrag definitief wordt afgestemd.

Privacy officer

Daarnaast vraagt u om een structurele bijdrage van €115.000,- voor het aanstellen van een privacy officer. Voor gemeente Alblasserdam betekent dit een bedrag van €4.836.

Meerjarenraming 2027-2029

In de meerjarenraming 2027-2029 zijn er vooralsnog geen grote bezuinigingen opgenomen. De kosten worden globaal vanaf 2026 doorgetrokken. Het is jammer dat er vooralsnog nog geen perspectief te zien is in de meerjarenraming. We hopen hier, nadat de bestuursopdrachten zijn uitgewerkt, via de bestuur rapportages veranderingen in te zien. We hebben lokaal hoge verwachtingen van de resultaten van de bestuursopdracht en zien uit naar de uitkomsten.

Ten slot

In de voorliggende conceptbegroting 2026 wordt het door de DG&J noodzakelijk geacht om voor meerdere onderdelen extra middelen beschikbaar te stellen. Wij begrijpen dat u vanuit uw inhoudelijke expertise zich inzet om zorg te dragen voor een goede dienstverlening voor de inwoners van de Drechtsteden. Wij waarderen uw inspanningen in dit kader ook zeer. Echter zijn wij als gemeente ook genooddaakt om scherpe keuzes te maken om financieel gezond te blijven, aangezien onze bezuinigingsopdracht fors is.

Extra uitgaven, zeker als gemeenten hier geen extra middelen vanuit het Rijk voor ontvangen, zijn naar ons idee in strijd met de bestuursopdracht die u vanuit het Algemeen Bestuur ontvangen hebt, namelijk om invulling te geven aan de financiële taakstelling waar de verschillende regiogemeenten mee geconfronteerd worden. Daarnaast is het ook in strijd met de vastgestelde nullijn voor de onderdelen GGD, LVS en Veilig Thuis. Wij verwachten van u doorlopend aandacht voor de financiële situatie.

Wij vragen u deze zienswijze te betrekken en onze aangeleverde punten te overwegen bij de bespreking in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 10 juli 2025. We zien uit naar uw reactie op onze zienswijze.

Vragen

Heeft u vragen over deze brief? Neem dan contact op via email of telefoon via de contactgegevens links.

Met vriendelijke groet,

De gemeenteraad Alblasserdam,

De Griffier,

De voorzitter,

I.M. de Gruijter

J.W. Boersma